

สารสนเทศเพื่อการบริหารและการตัดสินใจ

เรื่อง ศึกษาวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดเพื่อการพัฒนา

หลักการและเหตุผล

ส่วนหอสมุดกลาง สำนักหอสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตั้งอยู่ในอาคารสำนักหอสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ ชั้นที่ ๑-๒-๓ มีพื้นที่ใช้สอยจำนวน ๑,๑๘๘ ตารางเมตร มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารจัดการและบริการทรัพยากรสารสนเทศหลากหลายรูปแบบ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ให้ครอบคลุมและทันต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยี และมีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบ งานเครือข่ายความร่วมมือและฐานข้อมูลห้องสมุด เพื่อให้ผู้รับบริการสามารถสืบค้นและเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่มงาน คือ

๑. **กลุ่มงานบริหาร** ปฏิบัติงานด้านธุรการ ประสานงานด้านงบประมาณการเงิน การบัญชี พัสดุ บุคลากร นโยบายและแผนพัฒนา รวมทั้งประสานงานกับส่วนงานที่เกี่ยวข้อง และปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย
๒. **กลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาและบริการ** ปฏิบัติงานพัฒนา วิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ งานสื่อโสตทัศน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ งานวารสาร เอกสาร สิ่งพิมพ์ งานบริการยืม-คืน บริการอ้างอิง ส่งเสริมเผยแพร่บริการวิชาการ งานเครือข่ายความร่วมมือและฐานข้อมูลห้องสมุด หอจดหมายเหตุ และความร่วมมือกับห้องสมุดอื่น และปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

จากอำนาจ หน้าที่และภาระงานดังกล่าวนี้ จึงจำเป็นต้องรวบรวมสถิติ ศึกษาวิเคราะห์ความพอเพียง ทั้งจำนวนสถิติ และการให้บริการ และสามารถนำไปสู่การบริหารจัดการและการตัดสินใจของผู้บริหารสืบไปได้

พื้นที่ใช้สอยห้องสมุดเพื่อบริหารจัดการและให้บริการ

ส่วนหอสมุดกลาง ได้บริหารจัดการพื้นที่ห้องสมุด จำแนกการใช้พื้นที่ภายในห้องสมุดออกเป็น ๔ ส่วน คือ

๑. บริเวณชั้นหนังสือ (Stack Space)
๒. บริเวณที่นั่งอ่าน (Study Space)
๓. บริเวณให้บริการ (Service Space)
๔. ห้องทำงานของฝ่ายต่าง ๆ (Office Space, Office Room)

โดยทั่วไปแล้ว ห้องสมุดใช้พื้นที่ส่วนใหญ่เพื่อบริการผู้ใช้ กล่าวคือเนื้อที่ประมาณร้อยละ ๔๐ เป็นชั้นหนังสือ เนื้อที่ร้อยละ ๓๐ เป็นที่นั่งอ่าน ส่วนบริเวณห้องทำงานหรือพื้นที่ในการทำงานเพียงร้อยละ ๑๕ และอีกประมาณร้อยละ ๑๕ เป็นเนื้อที่ของบันได ลิฟต์ เครื่องปรับอากาศ และอุปกรณ์อื่น ๆ รวมถึงที่ตั้งคอมพิวเตอร์ที่เป็นจุดให้บริการสืบค้นหนังสือจากระบบห้องสมุดอัตโนมัติ (MATRIX)

รูปแบบการให้บริการ

การกำหนดรูปแบบการให้บริการและการอำนวยความสะดวกต่อผู้ใช้ ยังเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศที่ห้องสมุดจัดหามาให้ผู้ใช้ด้วย ได้แก่การจัดชั้นหนังสือและการให้บริการทั่วไป ดังนี้

๑. การจัดหนังสือแบบชั้นเปิด (Open Stack) เป็นการจัดชั้นหนังสือในลักษณะที่เปิดโอกาสให้ผู้ใช้งานสามารถค้นหนังสือที่ต้องการด้วยตนเอง ห้องสมุดจึงต้องมีระบบการจัดหนังสือที่เป็นระเบียบ ง่ายต่อการค้นหา สิ่งที่ต้องคำนึงคือ การจัดวางชั้นหนังสือให้ได้รับแสงสว่างเพียงพอ และอากาศถ่ายเทได้สะดวก มีทางเดินระหว่างชั้นหนังสือกว้างขวางเพียงพอ และแต่ละชั้นให้มีความสูง ความกว้าง ความลึก เหมาะสมกับผู้ใช้ห้องสมุด ประกอบกับมีป้ายแสดงหมวดหมู่ของหนังสือแต่ละชั้น สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งของการจัดชั้นหนังสือแบบเปิด คือ บริเวณชั้นหนังสือต้องอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม เข้าใช้ได้ง่าย และสามารถติดต่อกับส่วนอื่น ๆ ของห้องสมุดได้สะดวก

๒. การจัดหนังสือแบบชั้นปิด (Closed Stack) เป็นการจัดชั้นหนังสือที่เจ้าหน้าที่ห้องสมุดจะเป็นผู้หยิบตัวเล่มที่ผู้ใช้ห้องสมุดต้องการ โดยที่ผู้ใช้ห้องสมุดไม่มีโอกาสเข้าค้นหาหนังสือด้วยตนเอง การจัดชั้นหนังสือระบบนี้ มักใช้กับหนังสือที่มีความสำคัญที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ เช่น หนังสือหายาก หนังสือที่มีราคาสูง เป็นต้น

ส่วนหอสมุดกลางได้จัดชั้นหนังสือทั้งสองระบบคือมีทั้งส่วนที่เป็นระบบชั้นเปิด และส่วนที่เป็นระบบชั้นปิด ทั้งนี้เพื่อความสะดวกทั้งผู้เข้าใช้ห้องสมุดและเจ้าหน้าที่ห้องสมุด

๓. ทรัพยากรสารสนเทศที่หอสมุดกลางจัดให้บริการ ประกอบด้วย

๑. ทรัพยากรสารสนเทศประเภทหนังสือทั่วไป ได้แก่ หนังสือหมวดหมู่ ๐๐๐-๙๐๐ และหมวดพิเศษ
๒. ทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ (e-book)
๓. ทรัพยากรสารสนเทศประเภทวิทยานิพนธ์/งานวิจัย
๔. ทรัพยากรสารสนเทศประเภทสื่อดิจิทัล

๔. การสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ ผู้เข้าใช้สามารถสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศได้จากห้องสมุดและทุกที่ทุกแห่ง ผ่านเว็บสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ (OPAC) ได้ด้วยตนเอง โดยมีระบบห้องสมุดอัตโนมัติ MATRIX เป็นแม่ข่ายที่เชื่อมโยงกันทั่วประเทศ มีสารสนเทศในระบบที่สามารถสืบค้นได้จากห้องสมุดในเครือข่ายของมหาวิทยาลัย **จำนวน ๓๓๓,๙๘๗ ชื่อเรื่อง และจำนวน ๖๗๘,๘๘๒ เล่ม** หนังสือทุกเล่ม ได้จัดหมวดหมู่ตามระบบทศนิยมของดิวอี้ (Dewey Decimal Classification: DDC) และระบุ Location ที่มีให้บริการ ผู้ใช้บริการสามารถสืบค้นได้จากเลขหมู่ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง และคำค้น ที่ผู้ใช้ต้องการสืบค้น

จำนวน สถิติทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดในระบบห้องสมุดอัตโนมัติ MATRIX

จากการสำรวจทรัพยากรสารสนเทศเพื่อรายงานต่อคณะกรรมการประจำสำนักหอสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๔ ณ ห้องประชุมสำนักหอสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ มีสถิติทรัพยากรสารสนเทศที่หอสมุดกลางและห้องสมุดหน่วยงานในสังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่ใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ MATRIX แบ่งออกตามส่วนงาน มีรายละเอียดตามตาราง ดังนี้ :-

รายงานสถิติทรัพยากรสารสนเทศทั้งหมด ที่ใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ

MATRIX

9

แบ่งออกเป็นส่วนงาน ตามรายละเอียดต่อไปนี้

รายงานการดำเนินงาน
ส่วนหอสมุดกลาง

หน่วยงาน	จำนวน (แห่ง)	จำนวนชื่อเรื่อง	จำนวนเล่ม
1. ส่วนกลาง	8	57,801	123,182
2. วิทยาเขต	11	136,322	281,146
3. วิทยาลัยสงฆ์	24	124,669	244,266
4. ห้องเรียน	1	3,102	6,353
5. หน่วยวิทยบริการ	6	12,093	23,935
รวม		333,987	678,882

รายงานสถิติทรัพยากรสารสนเทศทั้งหมด ที่ใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ

MATRIX

10

ส่วนกลางจำนวน 8 แห่ง มีสถิติตามรายละเอียดต่อไปนี้

รายงานการดำเนินงาน
ส่วนหอสมุดกลาง

ที่	ส่วนงาน	จำนวนชื่อเรื่อง	จำนวนเล่ม
1	หอสมุดกลาง (Central Library)	36,677	91,892
2	ห้องสมุดศาสตราจารย์พิเศษจ้านงค์ ทองประเสริฐ	5,621	6,733
3	ห้องสมุดสถาบันภาษา	1,905	3,079
4	ห้องสมุดวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ	245	292
5	ห้องสมุดบัณฑิตวิทยาลัย	9,071	13,942
6	ห้องสมุดคณะครุศาสตร์	899	1,620
7	ห้องสมุดคณะมนุษยศาสตร์	1,381	2,896
8	ห้องสมุดคณะสังคมศาสตร์	2,002	2,728

รวมทรัพยากรสารสนเทศส่วนกลาง 8 แห่ง จำนวน 57,801 ชื่อเรื่อง 123,182 เล่ม

รายงานสถิติทรัพยากรสารสนเทศทั้งหมด

ที่ใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ

MATRIX

วิทยาเขตจำนวน 11 แห่ง มีสถิติตามรายละเอียดต่อไปนี้

11

รายงานการดำเนินงาน
ส่วนหอสมุดกลาง

ที่	ส่วนงาน	จำนวนชื่อเรื่อง	จำนวนเล่ม
1	ห้องสมุดวิทยาเขตนครศรีธรรมราช	5,265	15,576
2	ห้องสมุดวิทยาเขตเชียงใหม่	33,999	48,970
3	ห้องสมุดวิทยาเขตขอนแก่น	23,045	45,156
4	ห้องสมุดวิทยาเขตนครราชสีมา	11,431	26,359
5	ห้องสมุดวิทยาเขตหนองคาย	4,869	10,956
6	ห้องสมุดวิทยาเขตอุบลราชธานี	2,010	7,180
7	ห้องสมุดวิทยาเขตแพร่	9,396	17,408
8	ห้องสมุดวิทยาเขตสุรินทร์	11,570	33,393
9	ห้องสมุดวิทยาเขตพะเยา	14,902	29,529
10	ห้องสมุดวิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม	5,096	11,491
11	ห้องสมุดวิทยาเขตนครสวรรค์	14,739	35,128

รวมทรัพยากรสารสนเทศวิทยาเขต 11 แห่ง จำนวน 136,322 ชื่อเรื่อง 281,146 เล่ม

รายงานสถิติทรัพยากรสารสนเทศทั้งหมด

ที่ใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ

MATRIX

วิทยาลัยสงฆ์จำนวน 24 แห่ง มีสถิติตามรายละเอียดต่อไปนี้

1

รายงานการดำเนินงาน
ส่วนหอสมุดกลาง

ที่	ส่วนงาน	จำนวนชื่อเรื่อง	จำนวนเล่ม
1	ห้องสมุดวิทยาลัยสงฆ์เลย	2,802	8,087
2	ห้องสมุดวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช (พิษณุโลก)	17,364	27,275
3	ห้องสมุดวิทยาลัยสงฆ์ลำพูน	14,089	19,318
4	ห้องสมุดวิทยาลัยสงฆ์นครพนม	3,500	6,874
5	ห้องสมุดวิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี	5,445	10,668
6	ห้องสมุดวิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์	9,934	22,804
7	ห้องสมุดวิทยาลัยสงฆ์นครพนมเฉลิมพระเกียรติฯ	6,432	11,367
8	ห้องสมุดวิทยาลัยสงฆ์เชียงราย	6,651	12,840
9	ห้องสมุดวิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ	3,743	8,283
10	ห้องสมุดวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด	8,250	22,697
11	ห้องสมุดวิทยาลัยสงฆ์พยุหะคีรีเมืองเพชรบุรี	3,783	4,274
12	ห้องสมุดวิทยาลัยสงฆ์พุทธโสธร(ฉะเชิงเทรา)	5,196	13,579

รายงานสถิติทรัพยากรสารสนเทศทั้งหมด

ที่ใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ

MATRIX

วิทยาลัยสงฆ์จำนวน 24 แห่ง มีสถิติตามรายละเอียดต่อไปนี้

13

รายงานการดำเนินงาน
ส่วนหอสมุดกลาง

ที่	ส่วนงาน	จำนวนชื่อเรื่อง	จำนวนเล่ม
13	ห้องสมุดวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง	3,782	6,712
14	ห้องสมุดวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ	2,167	4,680
15	ห้องสมุดวิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี	2,168	3,916
16	ห้องสมุดวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี(วัดไร่ขิง)	5,075	7,849
17	ห้องสมุดวิทยาลัยสงฆ์พิจิตร	4,524	8,897
18	ห้องสมุดวิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ	4,613	7,319
19	ห้องสมุดวิทยาลัยสงฆ์สุราษฎร์ธานี	3,223	7,032
20	ห้องสมุดวิทยาลัยสงฆ์มหาสารคาม	2,441	9,533
21	ห้องสมุดวิทยาลัยสงฆ์ชลบุรี	2,478	6,887
22	ห้องสมุดวิทยาลัยสงฆ์ระยอง	1,593	3,545
23	ห้องสมุดวิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี	3,111	4,527
24	ห้องสมุดวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี	2,305	5,303

รวมทรัพยากรสารสนเทศ วิทยาลัยสงฆ์ 24 แห่ง 124,669 ชื่อเรื่อง 244,266 เล่ม

สถิติเฉพาะหอสมุดกลาง

รายงานสถิติทรัพยากรสารสนเทศ

ทั้งหมดของส่วนหอสมุดกลาง

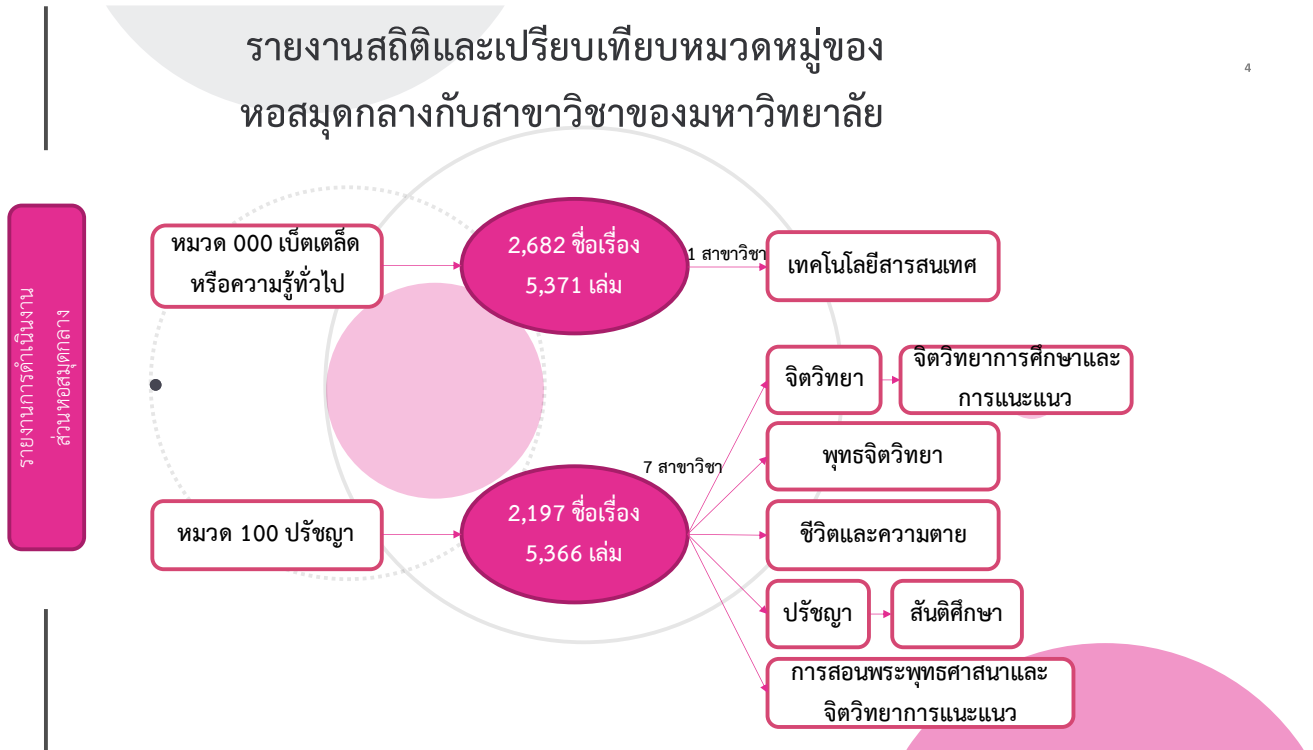
3

รายงานการดำเนินงาน
ส่วนหอสมุดกลาง

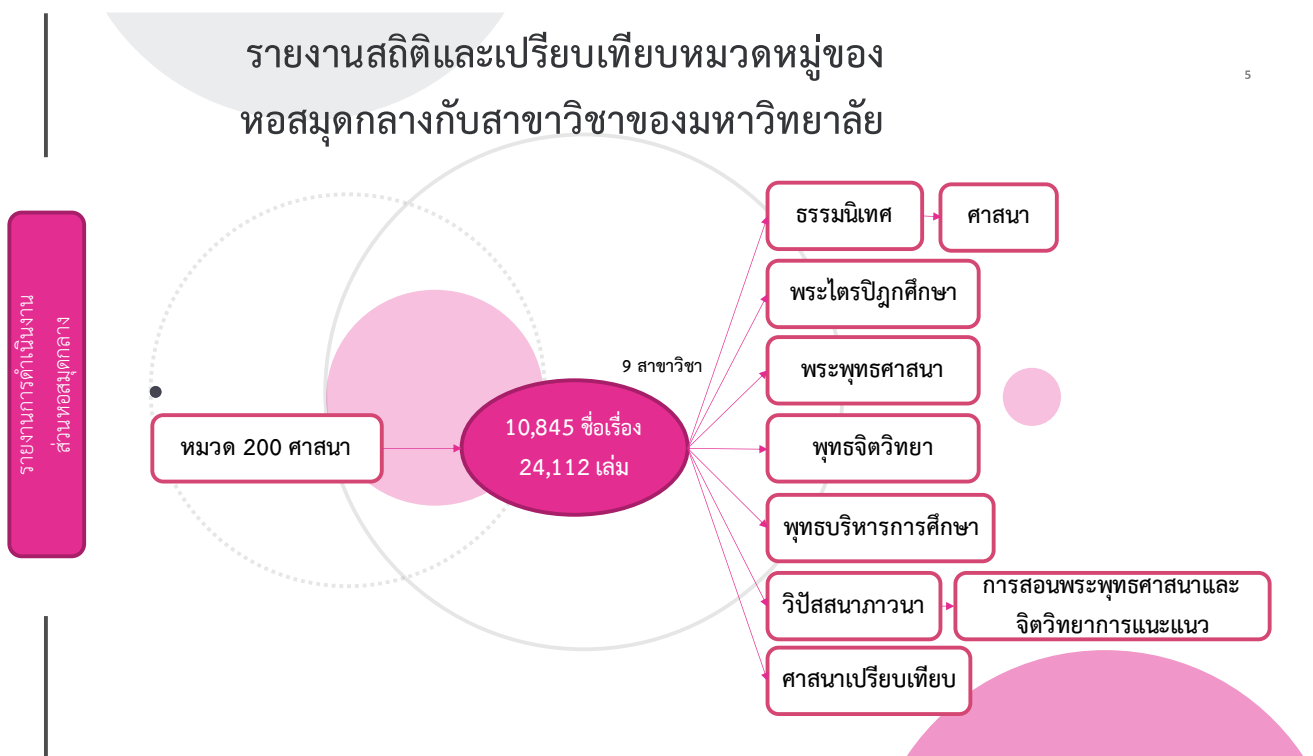
ลำดับ	ประเภททรัพยากรสารสนเทศ	จำนวนชื่อเรื่อง	จำนวนเล่ม
1	หนังสือภาษาไทย	17,197	73,327
2	หนังสือภาษาอังกฤษ	7,745	14,174
3	วิทยานิพนธ์	7,450	8,190
4	วิจัย	304	1,048
5	พระไตรปิฎก		2,453
6	วิทยานิพนธ์/ไฟล์	3,313	
7	วิจัย/ไฟล์	228	
8	e-book	440	
	รวมทั้งสิ้น	36,677	91,892

จากตารางแสดงรายงานสถิติทรัพยากรสารสนเทศทั้งหมด ของส่วนหอสมุดกลาง

จากสถิติทรัพยากรสารสนเทศของส่วนหอสมุดกลางตามตารางนั้น ได้จัดเก็บตามหมวดหมู่หนังสือตามระบบทศนิยมดิวอี้ (Dewey Decimal Classification : DDC) เพื่อรองรับและสอดคล้องกับสาขาวิชาที่เปิดสอนดังตาราง คือ

4

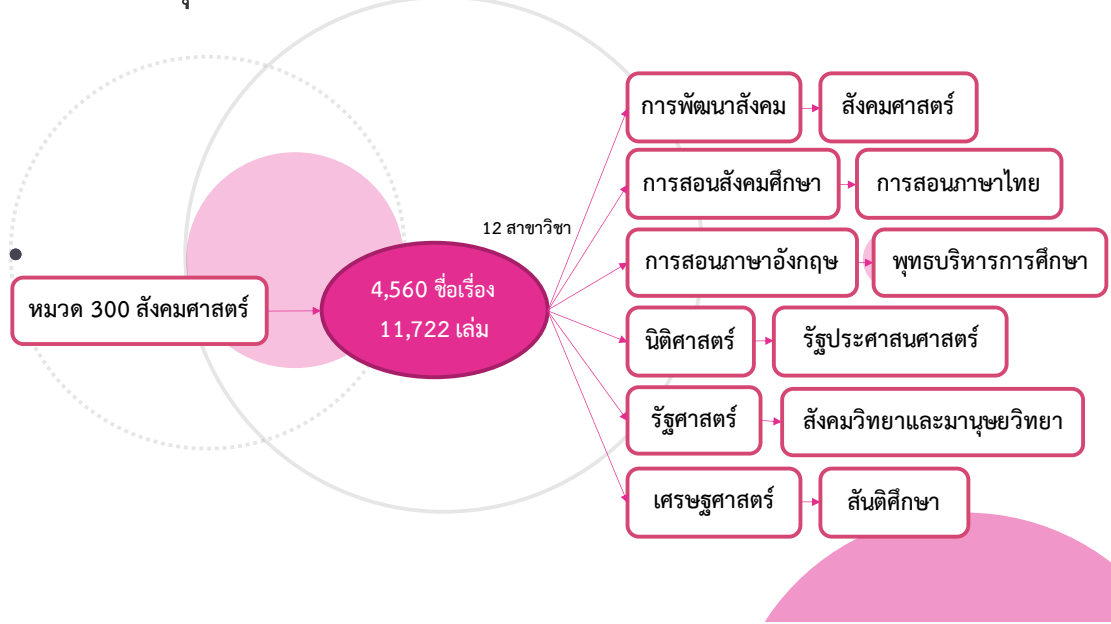

5

รายงานสถิติและเปรียบเทียบหมวดหมู่ของ หอสมุดกลางกับสาขาวิชาของมหาวิทยาลัย

6

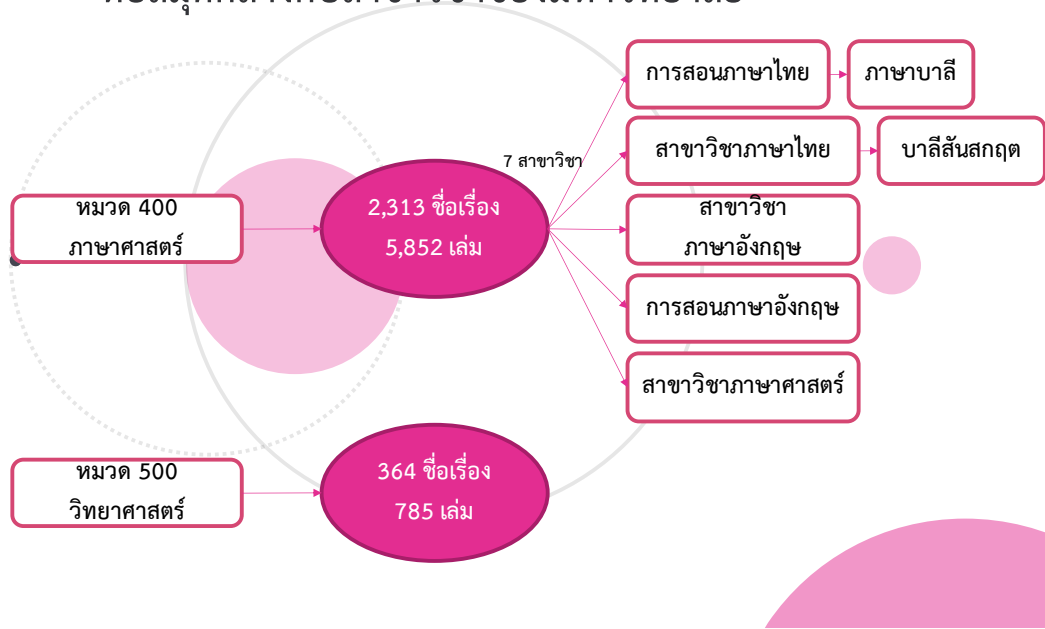
รายงานการดำเนินงาน
ส่วนหอสมุดกลาง

รายงานสถิติและเปรียบเทียบหมวดหมู่ของ หอสมุดกลางกับสาขาวิชาของมหาวิทยาลัย

7

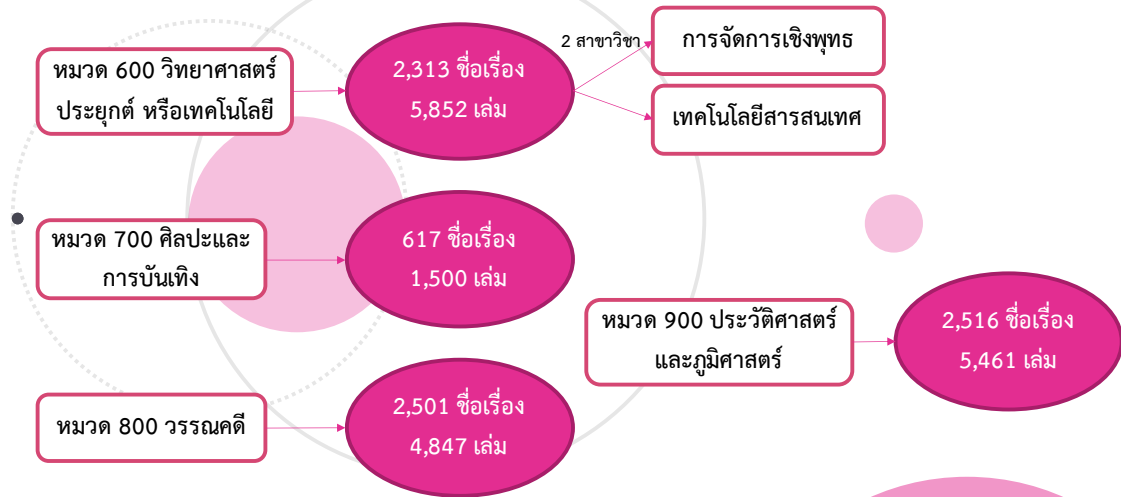
รายงานการดำเนินงาน
ส่วนหอสมุดกลาง

รายงานสถิติและเปรียบเทียบหมวดหมู่ของ หอสมุดกลางกับสาขาวิชาของมหาวิทยาลัย

8

รายงานการดำเนินงาน
ส่วนหอสมุดกลาง

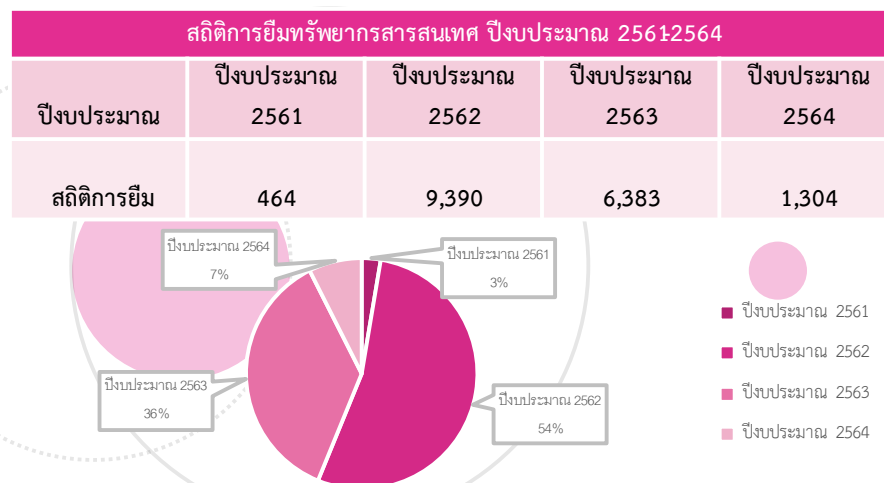

จำนวนทรัพยากรสารสนเทศตามตารางนั้น มีสถิติการยืมทรัพยากรสารสนเทศออกจากห้องสมุดตามตารางเปรียบเทียบปีงบประมาณ ๒๕๖๑-๒๕๖๔ ดังนี้

รายงานสถิติการเข้าใช้บริการ

2

รายงานการดำเนินงาน
ส่วนหอสมุดกลาง

จากตาราง และกราฟวงกลม แสดงการยืมทรัพยากรสารสนเทศ ปีงบประมาณ 2561-2564 ซึ่งจะเห็นว่าปีงบประมาณ 2561 มีสถิติการใช้ทรัพยากรสารสนเทศน้อย เพราะเป็นปีที่เริ่มใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ Matrix และสถิติ ปีงบประมาณ 2564 ตั้งสถิติในช่วง 1 ต.ค. 63 - 31 ม.ค. 64

จากตารางเปรียบเทียบสถิติการเข้าใช้ห้องสมุดและการยืม-คืนสารสนเทศของผู้เข้าใช้ห้องสมุดข้างต้นนั้น ยังถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่มากพอสมควร แม้ในปัจจุบันความทันสมัยของเทคโนโลยีสารสนเทศ ความแพร่หลายของสารสนเทศที่ปรากฏตาม Social App หรือ Social Network ต่าง ๆ ที่ผู้ศึกษาสามารถค้นหาได้ทั่วไป ทุกที่ ทุกแห่ง ทุกเวลาก็ตาม แต่การเข้าใช้ห้องสมุด การยืมสารสนเทศห้องสมุดก็ยังคงมีอยู่ เพราะฉะนั้น หนังสือห้องสมุดยังถือว่ามีความสำคัญอยู่มาก

นอกจากนี้ การจัด Location ห้องสมุดก็ถือว่ามีความสำคัญเช่นกัน ห้องสมุดในปัจจุบัน จะมีพื้นที่สำหรับการศึกษาค้นคว้าเป็นกลุ่ม มีการสนทนา/สัมมนา เป็นกลุ่ม (Group Study) ดังนั้นห้องสมุดต้องจัด Location ให้มีพื้นที่มากขึ้น มีที่นั่งมากขึ้น และสามารถนำน้ำ นำอาหารเข้ามาดื่ม/รับประทานได้ เพื่อความสะดวกของผู้เข้าใช้บริการห้องสมุด ซึ่งบางรูป/คน อาจอยู่ศึกษาค้นคว้าตลอดทั้งวันที่เปิดให้บริการ

ในขณะเดียวกันในการประชุมคณะกรรมการประจำสำนักหอสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่วนหอสมุดกลาง ได้รับคำแนะนำจากคณะกรรมการ ให้ลดปริมาณหนังสือ/ชั้นหนังสือลง เพิ่มหนังสือดิจิทัลให้มากขึ้น และเพิ่มพื้นที่ให้บริการที่นั่งอ่าน พื้นที่สำหรับศึกษาค้นคว้าเป็นกลุ่มให้มากขึ้น พื้นที่สำหรับทำกิจกรรมร่วมกันให้มากขึ้น และใช้เทคโนโลยีให้มากขึ้น เป็นการสะดวกแก่ผู้เข้าใช้บริการตามอรรถาธิบายของผู้เข้าใช้บริการห้องสมุด

ห้องสมุดจึงมีนโยบายเพิ่มพื้นที่ให้บริการที่นั่งอ่าน พื้นที่ทำงานเป็นกลุ่ม พื้นที่ศึกษาค้นคว้าแบบกลุ่ม ที่นิสิตนักศึกษาสามารถนำอาหาร น้ำดื่ม และใช้เสียงได้ ทั้งนี้ต้องมีความพร้อมในการให้บริการด้านอุปกรณ์สารสนเทศที่เพียงพอ และพร้อมใช้งาน

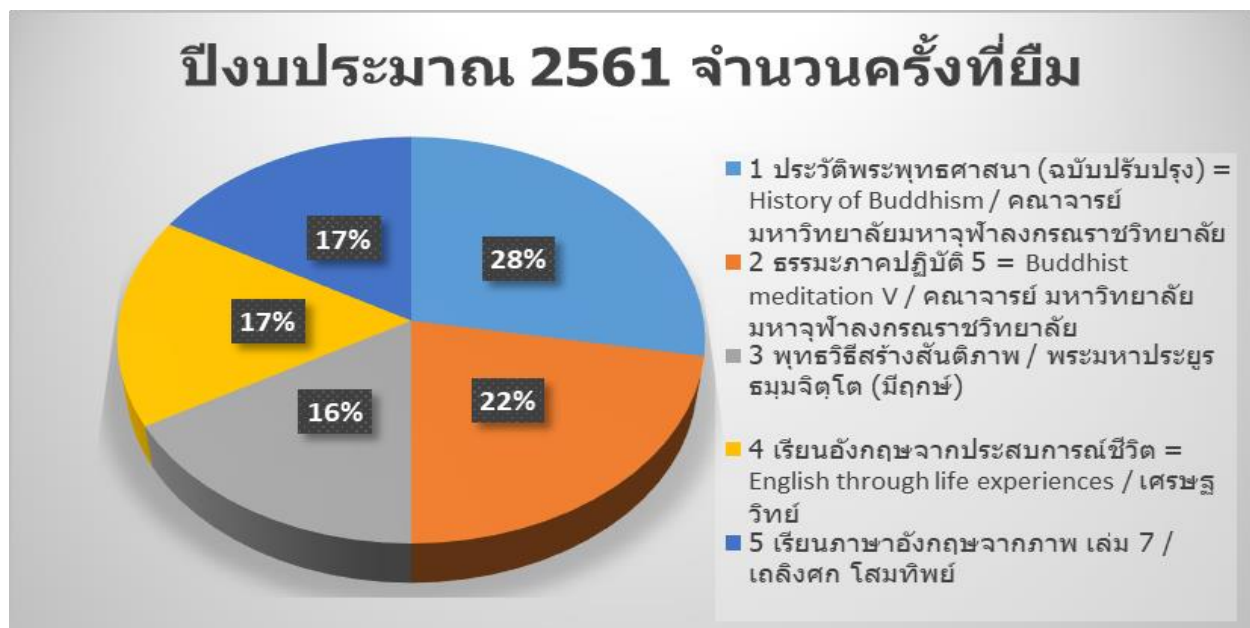
จากการสำรวจหนังสือ และตรวจสอบการยืม-คืนหนังสือของผู้ใช้บริการห้องสมุดตลอดระยะเวลา ๔ ปี (๒๕๖๑ - ๒๕๖๔) ได้พบสถิติต่าง ๆ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

สถิติหนังสือที่ถูกยืม/ใช้มากที่สุด เปรียบเทียบ ๕ ระดับ (Top-Five)

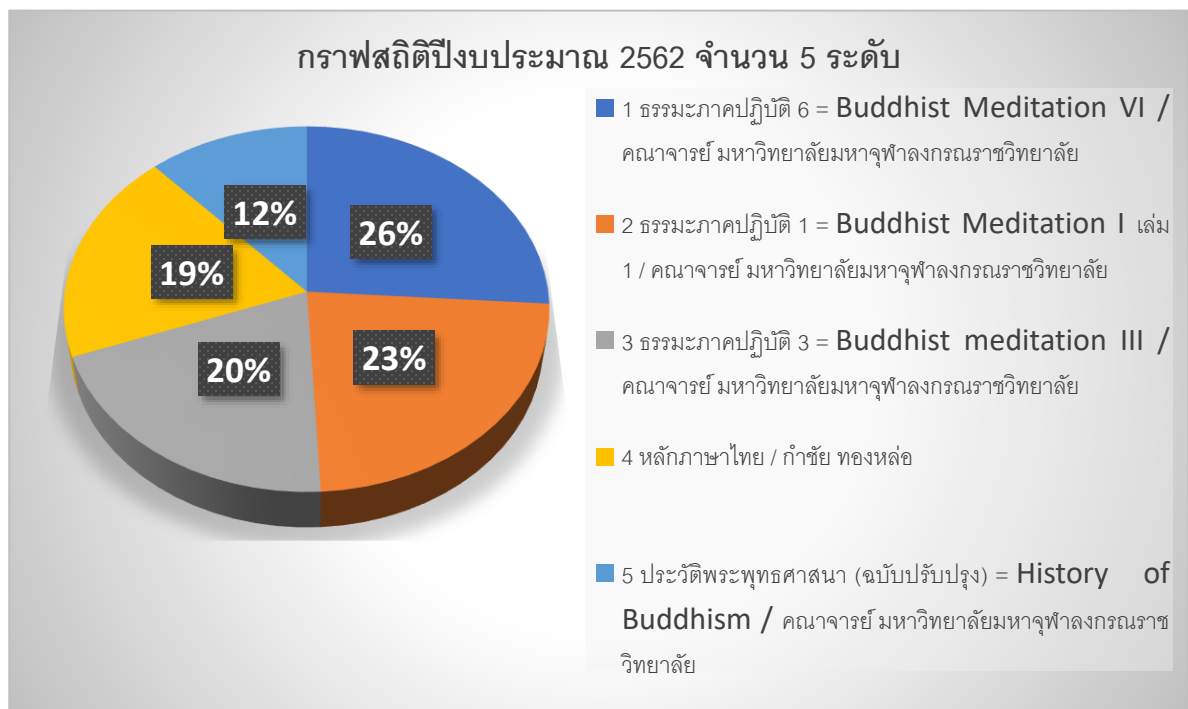
จากการเปิดให้บริการทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๖๑ - ปีงบประมาณ ๒๕๖๔ พบว่ามีหนังสือที่มีสถิติผู้ยืมมากที่สุดเป็นหนังสือด้านศาสนา โดยเฉพาะหนังสือประวัติพระพุทธศาสนา เป็นหนังสือที่ผลิตโดยคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามตารางที่ปรากฏ

ปีงบประมาณ 2561		
ลำดับที่	ชื่อหนังสือ	จำนวนครั้งที่ยืม
1	ประวัติพระพุทธศาสนา (ฉบับปรับปรุง) = History of Buddhism / คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	5
2	ธรรมะภาคปฏิบัติ 5 = Buddhist meditation V / คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	4
3	พุทธวิธีสร้างสันติภาพ / พระมหาประยูร ธมฺมจิตโต (มีฤกษ์)	3
4	เรียนอังกฤษจากประสบการณ์ชีวิต = English through life experiences / เศรษฐวิทย์	3
5	เรียนภาษาอังกฤษจากภาพ เล่ม 7 / เถลิงศก โสมทิพย์	3
6	ฟัง พูด อ่าน เขียน อังกฤษ Step by step English / ฐนินสา ชุมพล	3
7	Verbs & Tenses= อังกฤษสะดวกรู้ ฉบับ กริยา 3 ช่อง / กมลวรรณ ต่างใจ	3
8	Grammar in practice vol. 1 : beginner / Roger Gower	3
9	สันติภาพ เกิดจากอิสรภาพและความสุข	2
10	ตัวกู-ของกู = I and mine / พุทธศาสนิกชน	2

หมายเหตุ สาเหตุของการยืมหนังสือน้อยเนื่องจากเป็นปีแรกที่ใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ MATRIX อยู่ในช่วงถ่ายโอนข้อมูลจากระบบเก่าและทดสอบระบบ

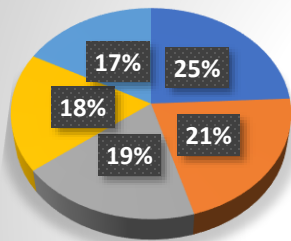

ปีงบประมาณ 2562		
ลำดับที่	ชื่อหนังสือ	จำนวนครั้งที่พิมพ์
1	ธรรมะภาคปฏิบัติ 6 = Buddhist Meditation VI / คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	62
2	ธรรมะภาคปฏิบัติ 1 = Buddhist Meditation I เล่ม 1 / คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	55
3	ธรรมะภาคปฏิบัติ 3 = Buddhist meditation III / คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	48
4	หลักภาษาไทย / กำชัย ทองหล่อ	45
5	ประวัติพระพุทธศาสนา (ฉบับปรับปรุง) = History of Buddhism / คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	28
6	พระไตรปิฎกศึกษา= Tripitaka Studies / คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	27
7	สื่อรักสัมผัสหัวใจ= The sixth sense	27
8	การปกครองคณะสงฆ์ไทย ฉบับปรับปรุง = Thai Sangha administration / คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	26
9	พระสุตตันตปิฎก = Suttanta Pitaka : ฉบับปรับปรุง / มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	26
10	ภาษาบาลีสันสกฤตที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทย / วิสันต์ ภูมิแก้ว	25

ปีงบประมาณ 2563		
ลำดับที่	ชื่อหนังสือ	จำนวนครั้งที่พิมพ์
1	ประวัติพระพุทธศาสนา (ฉบับปรับปรุง) = History of Buddhism / คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	24
2	งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา = Research and literary works on Buddhism / คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	21
3	ธรรมะภาคปฏิบัติ 1 = Buddhist Meditation I เล่ม 1 / คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	19
4	ธรรมะภาคปฏิบัติ 3 = Buddhist meditation III / คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	18
5	การปกครองคณะสงฆ์ไทย ฉบับปรับปรุง = Thai Sangha administration / คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	17
6	รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตามหลักมหาสติปัฏฐานสูตร = Development model of quality of life of elderly population based on Mahasatipatthana Sutta / พุทธศิริ โครตขมภู	16
7	How to live without fear & worry / K. Sri Dhammananda	14
8	พระไตรปิฎกศึกษา = Tripitaka Studies / คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	13
9	ธรรมะภาคปฏิบัติ 6 = Buddhist Meditation VI / คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	13
10	สื่อรักสัมผัสหัวใจ = The sixth sense	12

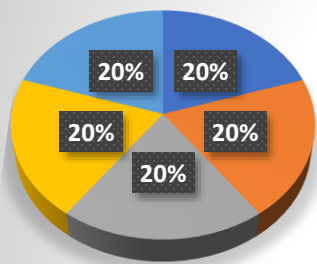
กราฟสถิติปีงบประมาณ 2563 จำนวน 5 ระดับ

- 1 ประวัติพระพุทธศาสนา (ฉบับปรับปรุง) = History of Buddhism / คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- 2 งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา = Research and literary works on Buddhism / คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- 3 ธรรมะภาคปฏิบัติ 1 = Buddhist Meditation I เล่ม 1 / คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- 4 ธรรมะภาคปฏิบัติ 3 = Buddhist meditation III / คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- 5 การปกครองคณะสงฆ์ไทย ฉบับปรับปรุง = Thai Sangha administration / คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ปีงบประมาณ 2564 (สถิติตั้งแต่ 1 ต.ค.63-28 ก.พ. 64)		
ลำดับที่	ชื่อหนังสือ	จำนวนครั้งที่ยืม
1	How to live without fear & worry / K. Sri Dhammananda	8
2	ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ / ทิศนา แคมมณี	8
3	พระไตรปิฎกภาษาไทย : ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย : พระอภิธรรมปิฎก กถาวัตถุ	8
4	พระไตรปิฎกภาษาไทย : ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย : พระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต	8
5	พระไตรปิฎกภาษาไทย : ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย : พระอภิธรรมปิฎก ธาตุกถา ปุคคลบัญญัติ	8
6	พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย : พระวินัยปิฎก มหาวรรค ภาค 1	8
7	การยกอารมณ์ฉันทาขึ้นสู่วิปัสสนา ตามแนวอานาปานสติภาวนา / พระภาวนาพิศาลเมธี วิ. (ประเสริฐ มนต์เสวี)	8
8	คู่มือเรียนภาษาบาลีด้วยตนเอง : ประยุกต์ด้วยวิธีแปลภาษาบาลีแบบสากล	7
9	ภาษาสันสกฤตเรียนด้วยตนเอง ตอนที่ 1 / จำลอง สารพัตน์ก, เรียบเรียง	7
10	ศิลปะแห่งความสุข คู่มือเพื่อการดำเนินชีวิต / ทะไลลามะ และ โฮวาร์ด ซี คัทเลอร์ ; จรรยา ยิ้มประเสริฐ, แปล	6

กราฟสถิติปีงบประมาณ 2564 1 ต.ค.63-28 ก.พ. 64 จำนวน 5 ระดับ

- 1 How to live without fear & worry / K. Sri Dhammananda
- 2 ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ / ทิศนา แคมมณี
- 3 พระไตรปิฎกภาษาไทย : ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย : พระอภิธรรมปิฎก กถาวัตถุ
- 4 พระไตรปิฎกภาษาไทย : ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย : พระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต
- 5 พระไตรปิฎกภาษาไทย : ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย : พระอภิธรรมปิฎก ธาตุกถา ปุคคลบัญญัติ

หมายเหตุ เนื่องจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด -๑๙ ระยะที่สอง การเรียนการสอนจะเน้นระบบออนไลน์

จากสถิติที่นำมาเปรียบเทียบนี้ สรุปจากการรายงานผลของระบบห้องสมุดอัตโนมัติ MATRIX จะเห็นว่าหนังสือห้องสมุดที่ผู้ใช้บริการใช้มากจากสถิติการยืม-คืนหนังสือตามลำดับที่ ๑-ที่ ๕ ในแต่ละปีงบประมาณ ได้แก่หนังสือที่จัดพิมพ์ โดยสำนักพิมพ์ของมหาวิทยาลัย ผู้แต่งจะเป็นคณาจารย์ของมหาวิทยาลัย และเป็นหนังสือที่เกี่ยวกับวิชาการทางพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นวิชาพื้นฐานที่จะต้องมีทุกสาขาวิชา จึงเป็นหนังสือที่มีเนื้อหาสาระตรงตามหลักสูตรสาขาของมหาวิทยาลัยที่เปิดสอน และมหาวิทยาลัยมีนโยบายจัดทำข้อสอบกลาง ที่ใช้สอบรวมกันทุกแห่งในสังกัดมหาวิทยาลัย หนังสือด้านพระพุทธศาสนาจึงมีผู้ยืมนำออกไปศึกษาค้นคว้า อ้างอิงมากที่สุด

แนวทางพัฒนาปรับปรุงห้องสมุด

จากสถิติดังกล่าว ก่อนที่จะดำเนินการจัดหาจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดควรดำเนินการสำรวจทรัพยากรสารสนเทศที่เก่า ล้าสมัย มีผู้ใช้น้อย หรือไม่มีผู้ใช้ให้ชัดเจน เพื่อการบริหารจัดการให้ถูกต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัยและตามความต้องการของผู้ใช้บริการ ดังนี้

๑. จัดทำแผนปรับปรุงพัฒนาและแผนผังพื้นที่ที่ต้องการปรับปรุงพัฒนาพร้อมประมาณการงบประมาณ
๒. คัดออกหนังสือเก่าที่ล้าสมัยแล้ว หนังสือที่มีสภาพเก่าฉีกขาด ขำรุคเสียหายจนยากแก่การซ่อมบำรุง และ/หรือหนังสือที่ผู้แต่งได้ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาจนทันสมัยแล้ว/ล่าสุดแล้วและมีให้บริการทดแทนแล้ว
๓. หนังสือที่จัดขึ้นบริการบนชั้นเป็นหนังสือทั่วไป ไม่ได้รองรับสาขาวิชาใด และไม่ปรากฏมีผู้ใช้บริการยืม/อ่าน ในระยะเวลา ๕ ปีงบประมาณ ควรนำออกจากชั้นและนำไปเก็บไว้ ณ ที่ใดที่หนึ่ง หรือจำหน่ายออกจากห้องสมุด เพื่อหาหนังสืออื่นที่มีผู้ใช้/ยืมอ่าน/อ้างอิง มาทดแทน
๔. ลดปริมาณชั้นหนังสือให้น้อยลง และจัดวางให้อยู่ในแถบเดียวกัน เพื่อให้มีพื้นที่ว่างและกว้างขึ้น
๕. เพิ่มพื้นที่ที่นั่งอ่าน ที่ทำงานแบบกลุ่มหรือศึกษาค้นคว้าแบบกลุ่ม พื้นที่ทำกิจกรรมเช่นทำเอกสาร วิทยานิพนธ์ งานวิจัยที่มีอุปกรณ์พร้อมรองรับการให้บริการ
๖. จัดหาเพิ่มเติมหนังสือที่เป็นอิเล็กทรอนิกส์ (e-Books) ที่สามารถศึกษาค้นคว้าได้ทุกที่ทุกเวลา
๗. จัดครุภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์ที่ทันสมัย สวยงาม (เก้าอี้ โซฟา ฯลฯ) สะดวกในทุกอิริยาบถ
๘. ตรวจสอบ/สำรวจความพอเพียงของแสง ความพร้อมใช้งานของเครื่องปรับอากาศ และไฟฟ้า
๙. ประชาสัมพันธ์การให้บริการห้องสมุดเป็นระยะ ๆ โดยเฉพาะช่วงก่อนสอบหรือช่องที่มีการสอบ เช่นให้นิสิต นักศึกษาเข้ามาศึกษา ค้นคว้า หรือนั่งอ่านหนังสือได้ตลอดเวลาที่เปิดทำการ

พระสิริชัยโสภณ
รักษาการผู้อำนวยการส่วนหอสมุดกลาง
สำนักหอสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ
รวบรวมและจัดทำ

นางสาวศิริณา กองวัสถุภณีย์
นักวิชาการคอมพิวเตอร์
รวบรวมจัดทำสถิติ